

HET SVN-KLUTENONDERZOEK, EINDVERSLAG 1981/82 Wim Ruitenbeek

Hieronder volgt een samenvatting van het eindverslag van het SVN-Klutenonderzoek dat in *De Graspieper* 3: 158-169 (1983) verscheen. Voor de volledige gegevens van de gehele provincie Noordholland verwijzen we naar dat artikel.

In de broedseizoenen van 1981 en 1982 organiseerde de SVN een onderzoek naar het voorkomen van de Kluut als broedvogel in het binnenland van Noordholland. Deze bij ons oorspronkelijk alleen als kustbewoner bekende vogel heeft zich sinds de veertiger jaren, maar vooral in de zestiger en zeventiger jaren als broedvogel in het binnenland van Noordholland gevestigd. De bedoeling van het onderzoek was een beeld te krijgen van de omvang van die vestiging, van de biotopen waar Kluten broeden en van het succes waarmee dat gebeurt. Alle nu bekende belangrijke broedplaatsen zijn in minstens één van de twee onderzoeksjaren redelijk geïnventariseerd, de meeste gebieden zelfs in beide jaren. Daardoor is het mogelijk een vrij nauwkeurig beeld te geven van het aantal in Noordholland broedende Kluten en hun verspreiding. Daarnaast werd de medewerkers gevraagd te letten op niet broedende vogels, op het broedsucces en de factoren die dat beïnvloeden en op de aard van de broedgebieden. Texel en het Balgzand waren niet in het onderzoek betrokken.

Ten zuiden van het Noordzeekanaal werden in 1981 108 à 114 paren geteld. In 1982 waren dat er 141 à 151. De mogelijkheid bestaat dat deze toename voor een groot deel op schijn berust. In 1981 is de Haarlemmermeerpolder niet goed onderzocht. Op grond van globale indrukken van ter plekke wonende vogelaars kwamen we toen tot een schatting van 2 à 5 paren voor deze grote kleipolder. In 1982 is de Haarlemmermeer wel goed onderzocht door inventariseerders van Provinciale Waterstaat. Zij kwamen tot maar liefst 36 broedparen. Het is dus allerminst denkbeeldig dat de aantallen van 1981 sterk onderschat zijn. De toename in het Westelijk Havengebied van Amsterdam (van 18 naar 28 paren) is wel reëel. Het gebied werd in beide jaren door dezelfde inventariseerder geteld. In de overige gebieden ten zuiden van het Noordzeekanaal nam de stand echter iets af of bleef ongeveer gelijk.

In 1947 vestigde de Kluut zich voor het eerst, voor zover bekend, in het Noordzeekanaalgebied op opspuiterreinen ten behoeve van de nieuwbouw van Amsterdam-West, en in 1948 in de Rothoek bij Zaandam. Voortdurend menselijk gewroet met en in de bodem rond het Noordzeekanaal stelde de soort in staat in de regio steeds nieuwe opspuiterreinen en vergravingen te benutten. Sinds de vijftiger jaren broedt in dit gebied een flinke populatie, tot meer dan 100 paar. Vestiging op grote schaal in de Haarlemmermeer heeft vermoedelijk pas later plaatsgevonden. Ook grote vergravingen ten behoeve van nieuw aan te leggen recreatiegebieden (vooral de Twiskepolder en Spaarnwoude) werden in de zeventiger jaren (tijdelijk) belangrijke broedgebieden van de Kluut.

De toename van het broedbestand in het Westelijk Havengebied van Amsterdam in 1982 ten opzichte van 1981 (van 18 naar 28 paar) moet verklaard worden door nieuwe vergravingen in deze al jarenlang braakliggende en sterk verzuimde opspuitterreinen. Akkergebieden vormen in tegenstelling tot de opspuitterreinen een door de jaren heen redelijk stabiel biotoop, waarin de vereiste milieudynamiek ieder jaar opnieuw door agrarische activiteiten veroorzaakt wordt.

Tabel 1 Overzicht van de aantallen broedparen van de Kluut rond Amsterdam.

	1981	1982
Waterland-Oost	?	5-6
Recreatiegebied Spaarnwoude	16	10
Houtrakpolder	15	16
Halfweg	13	4
Eendrachtspolder	7	13
Lutkemeerpolder	1?	4
Westelijk Havengebied	18	28
Diemerpolder	5	4
Overdiemerpolder	2	2
Bullewijk	4	3
Gaasperplas	1?	0
Venserpolder	0	1
Haarlemmermeer	(2-5)	36
	<hr/> 82-89	<hr/> 126-127

Figuur 1. Verspreiding van de broedparen van de Kluut in Noord-Holland in 1982, exclusief het Balgzand en Texel.

